

PenSam Pension

Omkostningsregnskab for
opgørelse af ÅOK og ÅOP
2023

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Opgørelse af omkostninger	3
Medlemmernes årlige omkostninger	4
Anvendt praksis	5
Afstemningsskema	8
Erklæringer	
Ledelseserklæring	9
Intern revisions og uafhængig revisors erklæring om omkostningsregnskabet	10

Indledning

Dette dokument indeholder en overordnet opgørelse af de samlede omkostninger i PenSam Pension til brug for beregning af medlemmernes årlige omkostninger i kroner (ÅOK) og årlige omkostninger i procent (AOP).

Opgørelsen af omkostninger følger de principper, som brancheforeningen Forsikring & Pension (F&P) har fastlagt. PenSam Pension benytter både faktiske omkostninger og standardsatser fra F&P.

Afsnittet "Anvendt praksis" indeholder en beskrivelse af, hvilke omkostningselementer der er indregnet, hvordan de er opgjort og hvorledes omkostningerne er fordelt på det enkelte medlem.

Afsnittet "Afstemningsskema" viser sammenhængen mellem summen af de ÅOK, som er oplyst til de enkelte medlemmer og de samlede omkostninger, som PenSam Pension har haft i 2023.

Endelig indeholder dette dokument en ledelseserklæring og en erklæring fra den interne revisionschef og den eksterne revision.

Opgørelse af omkostninger

De årlige omkostninger i pensionsforretningen er en samlet opgørelse af omkostninger der direkte eller indirekte påvirker medlemmernes pensionsordning.

De samlede omkostninger dækker primært følgende:

1. Administration af pensionsordning.
2. Investerings- og formueforvaltning.
3. Risikoforrentning.

Administration af pensionsordning

Omkostninger til administration af pensionsordningen omfatter blandt andet kunderådgivning og kommunikation til medlemmerne, udbetalinger af pensioner samt regnskaber og indberetninger til offentlige myndigheder.

Selskabets administrationsomkostninger fremgår af årsrapporten.

Investerings- og formueforvaltning

Omkostninger til investerings- og formueforvaltning omfatter omkostninger, som afholdes direkte af selskabet og de indirekte omkostninger, som er fratrukket i investeringsafkastet.

De direkte omkostninger til investerings- og formueforvaltning omfatter de investeringsaktiviteter som udføres af PenSam Pension eller outsourcingspartner PenSam A/S. Disse omkostninger fremgår af årsrapporten.

De indirekte investeringsomkostninger vedrører omkostninger, der er fratrukket i afkastet og omfatter blandt andet omkostninger til eksterne formueforvaltere. Disse omkostninger fremgår ikke direkte af årsrapporten, men indgår i opgørelsen af investeringsafkastet.

Opgørelsen af indirekte omkostninger til investerings- og formueforvaltning er nærmere beskrevet i afsnittet "Anvendt praksis"

Risikoforrentning

Omkostninger til risikoforrentning omfatter betaling til egenkapitalen og medlemmernes særlige bonushensættelser.

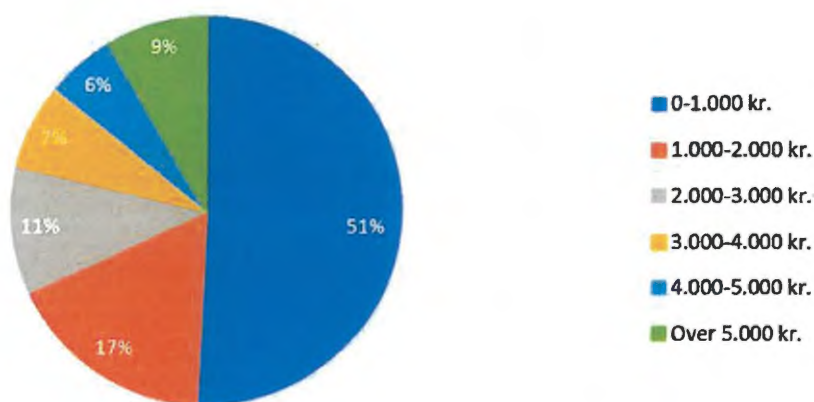
Medlemmernes årlige omkostninger

Årlige omkostninger i procent (ÅOP) opgøres som de årlige omkostninger i kroner målt i forhold til medlemmernes depotværdi inkl. andel af ufordelte reserver ultimo året. ÅOP afhænger således ikke alene af størrelsen af omkostningerne men også af størrelsen af depot og ufordelte reserver.

Alle pensionsmedlemmer i PenSam Pension har et gennemsnitsrenteprodukt, og for hovedparten er deres pension ikke garanteret.

I nedenstående figur ses en opgørelse over størrelsen af de årlige omkostninger i kroner, og hvor stor en andel af medlemmernes kundeforhold der ligger i de enkelte intervaller.

Figur 1. Fordeling af størrelsen af ÅOK

Anvendt praksis

Omkostningselement	Metode/kilde	Fordelingsnøgle
De samlede administrationsomkostninger	Alle medlemmer betaler 30 kr. om måneden.	Der anvendes ikke fordelingsnøgler, da administrationsomkostninger er opgjort på det enkelte medlem.
De samlede investeringsomkostninger	<p>Interne og generelle investeringsomkostninger</p> <p>Omkostninger afholdt direkte af selskabet i forbindelse med varetagelsen af selskabets investeringer. De interne investeringsomkostninger fremgår af regnskabsposten "Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed".</p> <p>Gennemgang af aktivklasser</p> <p>Der medregnes følgende omkostninger pr. aktivklasse inddelt i forhold til selskabets investeringsstrategi:</p> <p><i>Stats- og realkreditobligationer</i></p> <p>Der anvendes faktiske omkostninger for forvaltningen, som alle indgår i de interne investeringsomkostninger.</p> <p><i>Likvid kredit</i></p> <p>Der anvendes faktiske omkostninger som omfatter bl.a. portefølje-forvaltning, administration og transaktioner.</p> <p><i>Illikvid kredit</i></p> <p>Investeringsomkostningerne er opgjort med anvendelse af standard-satser fra F&P.</p> <p><i>Børsnoterede aktier</i></p> <p>Der anvendes faktiske omkostninger som omfatter bl.a. portefølje-forvaltning, administration og transaktioner.</p> <p><i>Unoterede aktier</i></p> <p>Investeringsomkostningerne er opgjort med anvendelse af standard-satser fra F&P.</p>	Fordelingen af investeringsomkostninger sker ud fra medlemmets relative andel af den samlede depotværdi baseret på gennemsnitlige månedlige ultimoreserver.

Omkostningselement	Metode/kilde	Fordelingsnøgle
	<p><i>Direkte ejede selskaber, herunder Danske ejendomme</i></p> <p>Der anvendes faktiske omkostninger, som omfatter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Management fee • Performance fee • Transaktionsomkostninger relateret til køb og salg af aktiver • Due diligence omkostninger <p><i>Udenlandske ejendomme</i></p> <p>Investeringsomkostningerne er opgjort med anvendelse af standard-satser fra F&P.</p> <p><i>Infrastrukturfonde</i></p> <p>Investeringsomkostningerne er opgjort med anvendelse af standard-satser fra F&P.</p> <p><i>Co-investeringer</i></p> <p>Investeringsomkostningerne er opgjort med anvendelse af standard-satser fra F&P.</p> <p><i>Leje af egen domicilejendom</i></p> <p>Posten indeholder leje af egen domicilejendom reduceret med afskrivninger samt omkostninger, direkte relateret til ejerskab af ejendommen.</p> <p><i>Øvrige forhold</i></p> <p>Investeringsomkostninger forbundet med egenkapitalen og de særlige bonushensættelser indgår ikke.</p> <p><i>Omkostninger baseret på branchens fælles beregningssatser:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Andel af samlede omkostninger (ÅOK): 20% - Andel af samlede investeringsomkostninger: 26% 	
<p>Risikoforrentning til egenkapital og særlige bonushensættelser</p>	<p>Risikoforrentning af egenkapital og særlige bonushensættelser er opgjort</p>	<p>Fordelingen af investeringsomkostninger sker ud fra medlemmets relative andel af den</p>

Omkostningselement	Metode/kilde	Fordelingsnøgle
	<p>i overensstemmelse med selskabets anvendte overskudspolitik.</p> <p>Risikoforrentning og eventuelle skyggekonti fordeles forholdsmæssigt mellem egenkapitalen og særlige bonus-hensættelser.</p> <p>Selskabet har ingen ansvarlig indskudskapital.</p>	<p>samlede depotværdi baseret på gennemsnitlige månedlige ultimoreserver.</p>
Omkostninger til forsikringsformidlere	Omkostninger til genforsikringsmægleren vedr. skadesexcedent per begivenhed (katastrofedækning). Opgøres som en del af genforsikringspræmien som følge af betingelserne i kontrakten.	De årlige omkostninger til genforsikringsmægleren er af sådan ubetydelig størrelse, at de ikke er fordelt pr. medlem. Omkostninger til genforsikringsmægleren pr. medlem udgør årligt under 0,50 kr.

Afstemningskema

Nr.		<i>i 1.000 kr.</i>
1a	Summen af ÅOK oplyst til kunderne	1.102.233
1b	Summen af ÅOK fordelt på kunder, der enten har forladt selskabet, eller hvor policen er afgangsført	8.187
1c	Summen af ÅOK for bestande, hvor ÅOK ikke er relevant	0
1d	Summen af endnu ikke oplyst ÅOK	1.169
1	Sum af ÅOK til kunderne	1.111.589

Nr.	Omkostningspost	<i>i 1.000 kr.</i>
2	Administrations- og erhvervsomkostninger, jf. resultatopgørelsen	181.318
3	Leje af egen domicilejendom	1.185
4	Omkostninger til forsikringsformidlere	127
5	Forsikringsmæssige driftsomkostninger i datterselskaber	0
6	Administrationsomkostninger hos eksterne leverandører af forsikringsydelser	0
7	Administrations- og erhvervsomkostninger forbundet med SUL-forsikringer, jf. regnskabet	0
8	Over-/underskud på administrations- og erhvervsomkostninger, som dækkes af basiskapitalen (modregningspost)	0
9	Investeringsomkostninger, jf. resultatopgørelsen	294.969
10	Øvrige investeringsomkostninger i fonde, datterselskaber, investeringsforeninger mv.	566.088
11	Over-/underskud på investeringsomkostninger, som dækkes af basiskapitalen (modregningspost)	0
12	Investeringsomkostninger forbundet med basiskapitalen (modregningspost)	-2.321
13	Risikoforrentning	36.857
14	Garantibetalinger	0
15	Omkostningsresultat	34.301
16	Øvrige omkostninger, der kan specificeres	0
17	Regulering af omkostninger fra foregående år	0
18	I alt	1.112.524
19	Forskellen mellem post 1 og post 18	-935

Forklaring

Nr. 1d: De medlemmer som endnu ikke har fået oplyst ÅOK skyldes, at policen ikke var fremregnet på opgørelsestidspunkt for offentliggørelsen af ÅOK og ÅOP.

Ledelseserklæring

Selskabet har dags dato behandlet og godkendt selskabets anvendte praksis og afstemningskema for regnskabsåret 2023 for PenSam Pension forsikringsaktieselskab.

Det er vores opfattelse, at anvendt praksis og afstemningskemaet er udarbejdet i overensstemmelse med den gældende henstilling LP-information 15/23 fra Forsikring & Pensions bestyrelse.

Det er endvidere vores opfattelse, at beregningen af ÅOK og ÅOP samt de metodemæssige valg, der er redegjort for i anvendt praksis, er i overensstemmelse med den gældende henstilling fra Forsikring & Pensions bestyrelse.

Endelig er det vores opfattelse, at afstemningen mellem summen af de kundespecifikke ÅOK'er og årsregnskabet samt selskabets øvrige registreringer er udarbejdet i overensstemmelse med den gældende henstilling fra Forsikring & Pensions bestyrelse.

Farum, den 24. maj 2024

Torsten Fels
administrerende direktør

Peter Østergaard
finansdirektør

Intern revisions og uafhængig revisors erklæring om omkostningsregnskabet

Til PenSam Pension forsikringsaktieselskab

Konklusion

Vi har revideret omkostningsregnskabet indeholdende anvendt praksis for opgørelse, afstemningsskema, herunder beregning af omkostnings-elementer ved opgørelse af ÅOK (årlige omkostninger i kroner) og ÅOP (årlige omkostninger i procent), for PenSam Pension forsikringsaktieselskab for indkomståret 2023.

Omkostningsregnskabet udarbejdes i overensstemmelse med Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 15/23.

Omkostningsregnskabet er dateret den 24. maj 2024. Afstemningsskemaet udviser følgende hovedposter

	t. kr.
Summen af ÅOK til medlemmerne (Post 1)	1.111.589
Omkostninger i alt (Post 18)	1.112.524
Forskellen imellem Post 1 og Post 18	935

Det er vores opfattelse, at omkostningsregnskabet i alle væsentlige henseender er udarbejdet i overensstemmelse med Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 15/23.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 15/23. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i erklæringens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af omkostningsregnskabet". Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

PricewaterhouseCoopers er uafhængige af virksomheden i overensstemmelse med International Ethics Standards Board for Accountants' internationale retningslinjer for revisors etiske adfærd (IESBA Code) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom PricewaterhouseCoopers har opfyldt øvrige etiske forpligtelser i henhold til krav og IESBA Code.

Fremhævelse af forhold – anvendt praksis

Vi henleder opmærksomheden på anvendt praksis for opgørelse af ÅOK og ÅOP. Omkostningsregnskabet er udarbejdet med det formål at synliggøre for virksomhedens kunder, hvilke omkostninger, der betales i forbindelse med kundernes pensionsordning. Opgørelsen omfatter summen af de kundespecifikke omkostninger svarende til kundernes samlede omkostningsbetaling til selskabet. Som følge heraf kan omkostningsregnskabet være uegnet til andet formål.

Vores konklusion er ikke modificeret vedrørende dette forhold.

Fremhævelse af forhold – ÅOK/ÅOP

Revisionen af ÅOK/ÅOP har omfattet sammenholdelse af summen af omkostninger indeholdt i afstemningsskemaets post 1a med de samlede omkostninger, der indgår i opgørelsen af kundernes ÅOK/ÅOP. Opgørelsen af de enkelte kunders ÅOK/ÅOP er ikke omfattet af vores erklæring.

Vores konklusion er ikke modificeret vedrørende dette forhold.

Ledelsens ansvar for omkostningsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et omkostningsregnskab i overensstemmelse med Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 15/23. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et omkostningsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar for revisionen af omkostningsregnskabet

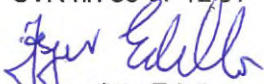
Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om omkostningsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en erklæring med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 15/23, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som bruger træffer på grundlag af omkostningsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 15/23, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i omkostningsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlingerne som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlingerne, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den praksis, som er anvendt af ledelsen og beskrevet i afsnittet anvendt praksis for opgørelse, er passende, samt om de skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har beskrevet og anvendt, er rimelige.

Vi kommunikerer med ledelsen om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Hellerup, den 24. maj 2024
PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 77 12 31

Jesper Otto Edelbo
statsautoriseret revisor

Farum, den 24. maj 2024
PenSam Pension Forsikringsaktieselskab
Intern revision

Palle Mortensen
revisionschef